

Llegenda de la troballa de la Mare de Déu de Castellet

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca: Bages
Emplaçament 81

Coordenades:

Latitud: 41.66577
Longitud: 1.86396
UTM Est (X): 405424
UTM Nord (Y): 4613291

Classificació

Número de fitxa 08262-72
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tradició oral
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Autoria de l'element: Popular
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Pública

Fitxes associades:

[Santa Maria de Castellet](#)

Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dt., 27/07/2004 - 02:00

Descripció

El santuari i la Mare de Déu de Castellet van mantenir una devoció en els pobles dels entorns que es va iniciar al voltant del segle XIV, moment en que es produí la decadència del castell i del que possiblement data la llegenda de la troballa. Al Butlletí del Centre Excursionista de la comarca del Bages (RAMON I VIDAL, 2001) s publica un article anònim l'any 1928 dedicat a la Mare de Déu de Castellet i en el que explica la llegenda. És la mateixa que trobem arreu. La llegenda explica que en reconstruir el castell després de les lluites amb els musulmans, els treballadors que retiraven la runa d'una de les torres laterals van veure una gran lluentor en una de les parets laterals i es van afanyar creient que trobarien un gran tresor. De sobte es presentà una gran tempesta, i un cop restablerta la calma i en tornar a la feina, van trobar una gran llosa que tapava la boca d'una cisterna de la que sortia una llum i es desprenia una olor suau. Aleshores descobriren recolzada a la paret la imatge de la Mare de Déu. Van avisar de la troballa al Senyor que va interpretar que la Mare de Déu volia ser adorada en aquell lloc. Per això, sobre la cisterna va fer erigir una capella. Segons explica la tradició la imatge es va trobar el 8 de setembre, per això es celebra l'Aplec per aquesta data que coincideix amb el dia de les Marededéu trobades a Catalunya. Segons ens confirma Joan Amades, aquesta és una de les marededéus trobades, trobada dins una cisterna i s'invocava pels mals dolents i els parts, principalment.

Història

El lloc de Castellet és documentat des del 1001, mentre que les primeres notícies de l'església són de 1205 quan es féu una deixa a Santa Maria de Castellet. És possible que la primitiva advocació fou a Sant Miquel, tal i com mostren unes deixes del 1341 i el fet de que les ermites castelleres generalment eren advocades al guardià del cel i també tenien un altar dedicat a Santa Maria. Al segle XIII ja hi ha diferenciació entre la església del castell i la parroquial de Sant Vicenç situada a un lloc diferent. L'ermita de Santa Maria de Castellet dedicada a la Verge de Castellet ha estat al llarg de la història el santuari marià dels municipis del Bages Sud, iniciant-se la història d'aquest cap al segle XV, després que decaigué el castell. L'any 1341 tenia un sacerdot beneficiat que era a la vegada procurador de les rendes del senyor de Castellet (BENET, A., 1985). Hi consten romeries des del 1364, i més tardanament processons amb motiu de secades (1650) o epidèmies (còlera al 1854). En època de guerra, els segles XVII i XVIII, el santuari s'abandonà, tot i que en acabar la Guerra del Francès es restaurà el culte. En temps moderns el santuari estigués sempre a cura d'ermitans que recaptaven pel veral, primer autoritzats pels Amat, senyors del castell des del 1640, i després per la Junta de l'Hospital General de Barcelona, que succeí en les rendes als senyors de Castellet el 1840. El primer edifici pre-romànic fou abandonat i es construí un romànic que s'amplià el 1884. Com a església castellera estava vinculada al castell que depenia de la parròquia de Sant Vicenç; quan aquesta perdé la funció parroquial fou incorporada a la de Sant Vicenç de Castellebell fins que retornà a la dependència inicial quan Sant Vicenç assumí de nou funcions parroquials el 1870. Durant la Guerra Civil es van perdre els pocs ornaments religiosos que es guardaven, un altar sense cap estil artístic destacable i construït el 1891 on hi havia una imatge probablement datada al 1841; un altar del 1850 a la sagristia que contenia un Crist que segons Sarret i Arbós (1925) era de finals del XIII o inicis del XIV. Avui dia encara es conserva una talla romànica de fusta de la Mare de Déu de Castellet procedent del santuari i que es guarda a la masia Les Vives. La imatge actual que hi ha al santuari és una còpia de la romànica i que es va fer l'any 1950 per l'escultor Josep M. Camps i Arnau. La restauració de 1884 va ser promoguda per Mn. Ignasi Perramón de Sant Vicenç de Castellebell, custodi de Castellet, que també amplià el santuari allargant la nau en 9,87 m per la part de l'entrada amb murs de maó enguixats. A la part de l'altar s'aixeca l'alçada fins a 1,50 m més que la resta. L'any 1942 es restableix el culte al santuari celebrant-se des de llavors el tradicional aplec que s'havia interromput en començar la Guerra Civil. Les darreres obres de restauració van iniciar-se el setembre de 2001 per iniciativa de l'Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet amb la col·laboració de la Generalitat i la Diputació de Barcelona. El canvi de titularitat del Bisbat de Vic al consistori de Sant Vicenç es va realitzar el 13 de març de 2003. El conjunt restaurat i rehabilitat va ser inaugurat el 13 d'abril de 2003. El que resta

de l'ermita més antiga es va convertir en cisterna, fet que dificulta l'observació, però sembla que l'església romànica ocupava en bon part el traçat d'aquesta. Segons la tradició, en aquesta cisterna es va trobar la imatge.

Bibliografia

AMADES, J. (1950). Folklore de Catalunya. Rondallística: rondalles, tradicions, llegendes. Barcelona, editorial Selecta. SUADES, J; SANZ, D. Històries i llegendes de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Sant Vicenç de Castellet, Farell, 2000. RAMON I VIDAL, J. (2001). Sant Vicenç de Castellet a través del Butlletí del Centre Excursionista de la comarca del Bages. XLIV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. Sant Vicenç de Castellet. Centre d' Estudis del Bages. Pp. 185-193.